

**Аналітично-статистичний портрет
публічних бібліотек області
з бібліотечно-інформаційного
обслуговування юнацтва та молоді
за 2021 рік**

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної державної адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Гончара

**Аналітично-статистичний портрет
публічних бібліотек області
з бібліотечно-інформаційного обслуговування
юнацтва та молоді
за 2021 рік**

Автор-укладач: Леся Костенко

Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек області з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді за 2021 рік / автор-укладач Л. Л. Костенко ; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара. – Полтава, 2022. – 32 с.

У виданні подані основні цифрові показники роботи публічних бібліотек територіальних громад Полтавської області та текстово-графічний аналіз діяльності їх юнацьких структурних підрозділів з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді, тенденції і напрями розвитку, а також описані найбільш яскраві бібліотечні активності 2021 року за участі юнацтва та молоді.

У межах проведеної адміністративно-територіальної реформи в Україні станом на 1.01.2022 року в Полтавській області створено **60 територіальних громад** (далі – ТГ). Із них: 16 є міськими, 20 – селищних і 24 – сільських:

В усіх 60-ти ТГ області функціонують публічні бібліотеки. За кількістю бібліотек лідером є **Хорольська міська ТГ**, на території якої діють **35** публічних бібліотек (включаючи філії). Велика кількість бібліотек у цій громаді пояснюється тим, що до неї увійшов увесь Хорольський район з усіма бібліотеками великої районної ЦБС. Інші ТГ на території району не створювалися. За Хорольською ТГ трійку лідерів за кількістю бібліотек складають **Полтавська міська ТГ (32 бібліотеки, включаючи філії)**, **Зіньківська міська ТГ (30 бібліотек, включаючи філії)**, **Кобеляцька міська ТГ (28 бібліотек, включаючи філії)**.

Звіти про свою роботу подали бібліотеки 50-ти ТГ (із 60-ти), на основі яких і складений цей аналітично-статистичний портрет бібліотек за 2021 рік.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БІБЛІОТЕК ТГ ОБЛАСТІ

Відповідно до поданих 50-ти річних звітів у Полтавській області у 2021 році функціонувало **674 публічні бібліотеки (включаючи філії)**. У ТГ області в процесі реорганізації створена мережа публічних бібліотек за різними моделями:

- а) в ТГ діє одна публічна бібліотека (юридична особа) з філіями - у **30 ТГ (50%)**;
- б) залишилися ЦБС (юридичні особи) - у **2 ТГ**: Полтавській та Горішньоплавнівській (**3%**);
- в) бібліотеки не є юридичними особами і діють як структурні підрозділи відділів культури – у **19 ТГ (32%)**;
- г) бібліотеки не є юридичними особами і діють як структурні підрозділи Центру культурних послуг (дозвілля) – у **9 ТГ (15%)**.

Об'єднані публічно-шкільні бібліотеки в області відсутні.

У звітному році в області почала функціонувати одна бібліотека у форматі дитячо-юнацької. Це **Дитячо-юнацька бібліотека Миргородської міської ради**, яка не є юридичною особою і діє як структурний підрозділ відділу культури Миргородської міської ради. Вона створена у 2021 році шляхом приєднання Миргородської районної бібліотеки для дітей та відділу юнацтва Миргородської ЦРБ, які входили до складу Миргородської районної ЦБС, до Миргородської міської бібліотеки для дітей – структурного підрозділу відділу культури Миргородської міської ради.

У звітному році були **закриті декілька публічних бібліотек або існували такі, що перебувають у стадії закриття** (без даних 10 ТГ, бібліотеки яких не звітували):

<i>Назва ТГ</i>	<i>Інформація про закриті бібліотеки чи такі, що закриваються</i>
Великобагачанська ТГ	Була закрита ЦРБ для дітей і реорганізована у відділ обслуговування дітей ЦПБ виконкому Великобагачанської селищної ради.
Градизька ТГ	Мозоліївська СБ та Кириківська СБ знаходяться у стадії реорганізації.
Диканська ТГ	Василівську СБФ, Нелюбівську СБФ та Ландарівську СБФ було закрито. Андріївська СБФ – призупинена робота у зв'язку з відсутністю в штатному розписі посад бібліотекарів.
Кобеляцька ТГ	Коваленківська СБФ – призупинена робота і вирішується питання про її закриття.
Коломацька ТГ	У грудні 2021 р. прийнято рішення про закриття Степанівської СБ.
Кременчуцька ТГ	Закриті бібліотеки-філії №2, 6, 7, 8 ЦБС для дорослих (червень 2021), погодження Міністерства надане.
Лубенська ТГ	КЗ «Центральна сільська бібліотека Засульської сільської ради» реорганізована у філію № 7 Публічної бібліотеки імені Володимира Малика (у зв'язку із ліквідацією Засульської ТГ). Лубенська районна бібліотека для дітей ім. О. Донченка ліквідована і приєднана до «Філії № 2-Лубенська міська бібліотека для дітей Публічної бібліотеки імені Володимира Малика».
Новогалещинська ТГ	Закрита Бондарівська сільська бібліотека у зв'язку з дуже малою кількістю населення. Лист у Міністерство на погодження відправили у грудні 2021.

Пирятинська ТГ	За рішенням сесії міськради від 31.03.2021 закриті дві сільські бібліотеки-філії. Погодження Міністерства надане. На їх базі тепер функціонують два бібліотечних пункти.
Решетилівська ТГ	Закрита Решетилівська міська бібліотека-філія № 1.

Із 674 публічних бібліотек, які функціонували в області у 2021 році, **270** у 37 ТГ здійснювало свою діяльність у приміщеннях, які **не опалювалися** (це **40%** від загальної кількості), а **14** бібліотек у 8 ТГ – у приміщеннях, які **не освітлювалися** (це **2%** від загальної кількості). Показники, на жаль, невтішні, оскільки величезна кількість бібліотек, особливо у сільській місцевості, перебуває у приміщеннях без опалення і освітлення, що не дозволяє забезпечити нормальну роботу працівників книгозбірень та створення умов для зберігання бібліотечного фонду.

За даними звітів у 2021 році на **закупівлю нових книжкових видань** для поповнення фондів бібліотек ТГ області із місцевих бюджетів була виділена сума **1 018 620,98 грн.** Але ці, на перший погляд, великі кошти виділялися для бібліотек лише у **17-ти із 60-ти ТГ (що складає 28,3%)**. Як видно, кошти місцевих бюджетів на оновлення бібліотечних фондів у звітному році отримали публічні бібліотеки **лише третини ТГ** області. Відповідно, більше половини бібліотек для закупівлі нових сучасних книг у 2021 році з бюджету не отримали жодної гривні.

Кращим, але теж недостатнім, є стан з **передплатою періодичних видань на 2022 рік**. Загальна сума, виділена з бюджетів місцевих рад для передплати, складає **1 401 446,86 грн.** Позитивним є факт, що у деяких невеликих сільських ТГ на передплату була виділена доволі значна сума (наприклад, у Драбинівській сільській ТГ – майже 20 000 грн, у Коломацькій сільській – більше 25 000 грн, у Терешківській сільській – 24 000 грн, у Михайлівській сільській – 27 000 грн).

Але, водночас, **без передплати** у 2022 році залишилися **105** бібліотек (**15,6 %**) у **9-ти** ТГ області: Гребінківській, Кам'янопотоківській, Кобеляцькій, Краснолуцькій, Кременчуцькій, Новогалещинській, Петрівсько-Роменській, Шишацькій, Щербанівській. Особливо критичною є ситуація в одній з найбільших ТГ області за кількістю бібліотек - Кобеляцькій ТГ, де функціонує аж 28 бібліотек, оскільки на передплату періодики кошти з місцевого бюджету там не виділяються уже багато років поспіль.

Така ситуація з виділенням коштів місцевою владою на книги і періодику унеможливорює виконання вимог **«Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні»**, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 р. № 72. У пункті 11 цього документу зазначено, що *«фонди публічних бібліотек, крім обласних універсальних наукових бібліотек, повинні щороку оновлюватися не менше, ніж*

на 5%, у тому числі шляхом: **закупівлі книжкових видань – не менше 250 примірників на 1000 осіб** зони обслуговування публічної бібліотеки; **передплати періодичних видань – не менше 15-20 найменувань газет та журналів; отримання документів з інших джерел, не заборонених законодавством**». Виходячи з даних річних звітів за 2021 рік, ці показники Соціальних нормативів бібліотеками області не виконуються із-за недостатнього фінансування чи взагалі його відсутності.

Щодо **забезпечення бібліотек області технікою та обладнанням** варто зазначити, що 674 бібліотеки загалом мають **988 комп'ютерів** (в т. ч. й ноутбуків). Як видно, загальна кількість комп'ютерів більша за кількість бібліотек, але зробити висновок про те, що усі бібліотеки забезпечені комп'ютерами не можна. Ця кількість комп'ютерів розподілена нерівномірно. Є цілий ряд ТГ, в яких комп'ютерів менше, ніж кількість бібліотек: Градизька, Драбинівська, Кобеляцька, Скороходівська, Сенчанська, Омельницька, Новооржицька. Відповідно, там функціонують бібліотеки, які не мають комп'ютерів і які не можуть надавати користувачам будь-яких послуг з їх застосуванням. А у Новогалещинській ТГ взагалі жодна бібліотека не має навіть одного комп'ютера, що є недопустимим для функціонування інформаційних центрів, якими є бібліотеки у сучасних умовах.

Ситуація з комп'ютеризацією бібліотек деяких ТГ області не відповідає вимогам, встановленим «Державними соціальними нормативами забезпечення населення публічними бібліотеками в країні», де в пункті 14 сказано, що **«публічна бібліотека повинна мати один комп'ютер на 500-1500 осіб зони обслуговування»**.

Щодо забезпечення користувачів доступу до мережі Інтернет, то за даними звітів загальна кількість таких місць складає **577**, що теж є недостатнім, зважаючи на загальну кількість бібліотек і потреби населення а, особливо у сільській місцевості.

Забезпечення бібліотек ТГ області іншою технікою та обладнанням у цифрах виглядає так:

Принтер	Сканер	БФП	Проектор	Вебкамера	Фотоапарат	DVD	Телевіз.
316	94	16	38	258	38	21	9

Є поодинокі випадки, коли бібліотеки мають, крім вище зазначеного, ксерокс, ламінатор, диктофон, відеокамери, магнітофони, мультимедійну дошку, мультимедійне крісло, набір блогера.

Бібліотечними комп'ютерними програмами користуються (крім обласних бібліотек) лише **7 ПБ області** (Горішньоплавнівська і Чорнухинська – програма IRBIS, Лубенська – програма Mini-IRBIS, Кременчуцька – програма UNLIB, Пирятинська і Козельщинська – ABIS Коha, Білоцерківська – АБІС «УФД / Бібліотека»). **Електронні каталоги** створені у тих самих **7-ми бібліотеках**.

Публічні бібліотеки **14-ти ТГ** області надають **платні послуги користувачам**. Це послуги із: ксерокопіювання, сканування, набору та редагування тексту, роздруку чи фотографій на принтері, користування комп'ютером, доступу до Інтернету, фото- та відеозйомки, «нічного абонементу», експрес-абонементу, резервування документів, електронної доставки документів, користування МБА, формування бібліографічних списків для курсових і дипломних робіт, відправлення електронної пошти, формування каталогів для особистих бібліотек, пошук бібліотекарем інформації в Інтернеті, запис на CD-диски, збереження інформації на флеш-накопичувачі чи диску, виконання тематичних довідок з використанням Інтернету, оформлення реєстраційно-облікових документів, розробки сценаріїв та організації та проведення соціокультурних-культурно заходів.

КОРИСТУВАЧІ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ

За даними 50-ти звітів у 2021 році **кількість користувачів юнацького віку** у бібліотеках ТГ області (без обласних бібліотек) становила **43 459 осіб**. Трійку ТГ, де є **найбільший показник** користувачів юнацького віку складають бібліотеки Кременчуцької міської ТГ (6 519 осіб), Полтавської міської ТГ (5 044 особи), Миргородської ТГ (2 724 особи). **Найменша кількість** юнацтва в якості користувачів публічних бібліотек – у бібліотеках Піщанської сільської ТГ (74 особи) та Сергіївської сільської ТГ (80 осіб).

Кількість користувачів юнацького віку за ЄРК в бібліотеках ТГ області у 2021 році

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування ТГ</i>	<i>Кількість користув.</i>	<i>№ з/п</i>	<i>Найменування ТГ</i>	<i>Кількість користув.</i>
1.	Біликівська	не звітув.	32.	Машівська	602
2.	Білоцерківська	391	33.	Миргородська	2724
3.	Великобагачанська	860	34.	Михайлівська	330
4.	Великобудищанська	не звітув.	35.	Нехворощанська	218
5.	Великорублівська	не звітув.	36.	Новогалещинська	135
6.	Великосорочинська	306	37.	Новооржицька	300
7.	Гадяцька	1056	38.	Новосанжарська	909
8.	Глобинська	1103	39.	Новоселівська	не звітув.
9.	Гоголівська	265	40.	Оболонська	366
10.	Горішньоплавнівська	754	41.	Омельницька	229
11.	Градизька	531	42.	Опішнянська	не звітув.
12.	Гребінківська	856	43.	Оржицька	737
13.	Диканська	1048	44.	Петрівсько-Роменс.	201
14.	Драбинівська	141	45.	Пирятинська	946

15.	Заводська	428	46.	Піщанська	74
16.	Зіньківська	1723	47.	Полтавська	5044
17.	Кам'янопотоківська	280	48.	Пришибська	не звітув.
18.	Карлівська	800	49.	Решетилівська	1067
19.	Кобеляцька	1695	50.	Ромоданівська	181
20.	Козельщинська	351	51.	Семенівська	1031
21.	Коломацька	119	52.	Сенчанська	179
22.	Комишнянська	не звітув.	53.	Сергіївська	80
23.	Котелевська	420	54.	Скороходівська	164
24.	Краснолуцька	241	55.	Терешківська	372
25.	Кременчуцька	6519	56.	Хорольська	1556
26.	Ланнівська	не звітув.	57.	Чорнухинська	496
27.	Лохвицька	1866	58.	Чугівська	604
28.	Лубенська	1638	59.	Шишацька	486
29.	Лютенська	не звітув.	60.	Щербанівська	768
30.	Мартинівська	не звітув.	У С Ь О Г О:		43 459
31.	Мачухівська	269			

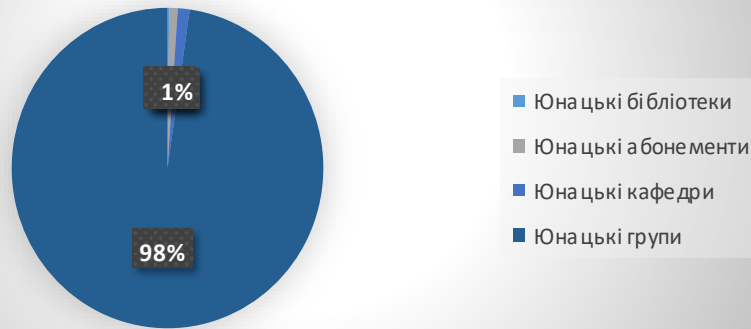
Обслуговування користувачів юнацького віку області у звітному році здійснювали такі юнацькі бібліотеки та юнацькі структурні підрозділи бібліотек:

- **1 дитячо-юнацька бібліотека** Миргородської міської ради,
- **5 юнацьких абонементів** (від 1000 користувачів) у Зіньківській (1), Кременчуцькій (3), Хорольській (1) громадах,
- **8 юнацьких кафедр** (від 500 користувачів) у Великобагачанській, Гадяцькій, Горішньоплавнівській, Карлівській, Кобеляцькій, Кременчуцькій, Миргородській, Полтавській громадах,
- **611 юнацьких груп** (до 500 користувачів) при публічних бібліотеках територіальних громад області.

У порівнянні з попередніми роками, спостерігається тенденція до **зменшення** спеціалізованих юнацьких структурних підрозділів публічних бібліотек області.

Так, **єдиний в області юнацький відділ**, що діяв у Кременчуцькій ЦМБ для дорослих, реорганізований у звітному році у відділ обслуговування дорослих Кременчуцької міської публічної бібліотеки. Юнацькі абонементи ж зменшилися на чотири одиниці. Стосовно юнацьких кафедр варто теж вказати на їх зменшення на три одиниці. А юнацькі групи із 673 у 2020 році зменшилися до 611 у звітному році (різниця – 62 групи).

Юнацькі структурні підрозділи бібліотек області

Мережа юнацьких структурних підрозділів бібліотек за останні 5 років

Рік	Юнацькі біб-ки	Юнацькі відділи	Юнацькі абонементи	Юнацькі кафедри	Юнацькі групи
2017	-	1	9	15	695
2018	-	1	9	12	704
2019	-	1	9	11	693
2020	-	1	9	11	673
2021	1	-	5	8	611

Станом на 1.01.2022 р. мережа юнацьких структурних підрозділів публічних бібліотек області (в конкретних ТГ області) виглядає так:

№	Назва ТГ	Юнацькі б-ки	Юнацькі відділи	Юнацькі абонементи	Юнацькі кафедри	Юнацькі групи
1	Білицька селищна	-	-	-	-	не звіт.
2	Білоцерківська сільська	-	-	-	-	9
3	Великобагачанська селищ	-	-	-	1	11
4	Великобудищанська сільс	-	-	-	-	не звіт.
5	Великорублівська сільськ	-	-	-	-	не звіт.
6	Великосорочинська сільс	-	-	-	-	7
7	Гадяцька міська	-	-	-	1	8
8	Глобинська міська	-	-	-	-	20
9	Гоголівська селищна	-	-	-	-	4
10	Горішньоплавнівська міс	-	-	-	1	-
11	Градизька селищна	-	-	-	-	10
12	Гребінківська міська	-	-	-	-	24
13	Диканська селищна	-	-	-	-	12
14	Драбинівська сільська	-	-	-	-	6
15	Заводська міська	-	-	-	-	6
16	Зіньківська міська	-	-	1	-	29
17	Кам'янопотоківська сільс	-	-	-	-	5

18	Карлівська міська	-	-	-	1	6
19	Кобеляцька міська	-	-	-	1	24
20	Козельщинська селищна	-	-	-	-	15
21	Коломацька сільська	-	-	-	-	3
22	Комишнянська селищна	-	-	-	-	не звіт.
23	Котелевська селищна	-	-	-	-	6
24	Краснолуцька сільська	-	-	-	-	8
25	Кременчуцька міська	-	-	3	1	8
26	Ланнівська сільська	-	-	-	-	не звіт.
27	Лохвицька міська	-	-	-	-	20
28	Лубенська міська	-	-	-	-	25
29	Лютенська сільська	-	-	-	-	не звіт.
30	Мартинівська сільська	-	-	-	-	не звіт.
31	Мачухівська сільська	-	-	-	-	6
32	Машівська селищна	-	-	-	-	10
33	Миргородська міська	1	-	-	1	12
34	Михайлівська сільська	-	-	-	-	9
35	Нехворощанська сільська	-	-	-	-	5
36	Новогалещинська селищ.	-	-	-	-	4
37	Новооржицька селищна	-	-	-	-	10
38	Новосанжарська селищна	-	-	-	-	17
39	Новоселівська сільська	-	-	-	-	не звіт.
40	Оболонська сільська	-	-	-	-	13
41	Омельницька сільська	-	-	-	-	9
42	Опішнянська селищна	-	-	-	-	не звіт.
43	Оржицька селищна	-	-	-	-	19
44	Петрівсько-Роменська сіл.	-	-	-	-	6
45	Пирятинська міська	-	-	-	-	27
46	Піщанська сільська	-	-	-	-	8
47	Полтавська міська	-	-	-	1	31
48	Пришибська сільська	-	-	-	-	не звіт.
49	Решетилівська міська	-	-	-	-	25
50	Ромоданівська селищна	-	-	-	-	3
51	Семенівська селищна	-	-	-	-	26
52	Сенчанська сільська	-	-	-	-	8
53	Сергіївська сільська	-	-	-	-	3
54	Скороходівська селищна	-	-	-	-	4
55	Терешківська сільська	-	-	-	-	11
56	Хорольська міська	-	-	1	-	32
57	Чорнухинська селищна	-	-	-	-	17
58	Чутівська селищна	-	-	-	-	10
59	Шишацька селищна	-	-	-	-	16
60	Щербанівська сільська	-	-	-	-	4
УСЬОГО:		1	-	5	8	611

БІБЛІОТЕЧНІ КАДРИ

Згідно з даними 50-ти звітів (із 60-ти) бібліотечні послуги користувачам протягом звітного року надавали **973 бібліотечні працівники**. Близько десятка сільських бібліотек у звітному році не працювали із-за відсутності бібліотечних працівників (є вакансії на неповну ставку).

Далеко не усі працівники публічних бібліотек області (як і загалом по Україні) мають **спеціальну бібліотечну освіту** (а тим більше вищу спеціальну). У звітах зазначена інформація про те, що на посадах бібліотекарів працюють з непрофільною освітою педагога, менеджера, бухгалтера, фінансиста, економіста, медичної сестри, аграрія, квітникаря-декоратора, залізничника, інженера, юриста, агрохіміка, техніка. Певний відсоток бібліотечних працівників у сільських книгозбірнях взагалі мають лише середню (шкільну) освіту. Майже не поповнюються штати бібліотек області молодими кадрами із спеціальною бібліотечною освітою.

На жаль, великою залишається кількість бібліотечних працівників, які **працюють на неповну ставку**, що негативно відображається на роботі бібліотек та обслуговуванні користувачів. Так, згідно з даними річних звітів за 2021 рік:

- на 0,75 ставки працює 101 бібліотекар;
- на 0,5 ставки працює 258 бібліотекарів;
- на 0,25 ставки працює 104 бібліотекарі.

Загалом **463** із 973 бібліотекарів області працює на неповну ставку (це майже **48 %** від загальної кількості бібліотечних працівників).

<i>№</i>	<i>Назва ТГ</i>	<i>Усього праців.</i>	<i>Повна ставка</i>	<i>0,75 ставки</i>	<i>0,5 ставки</i>	<i>0,25 ставки</i>
1	Білицька сільська	не звітувала				
2	Білоцерківська сільська	10	2	2	6	-
3	Великобагачанська селищна	19	8	1	6	4
4	Великобудищанська сільська	не звітувала				
5	Великорублівська сільська	не звітувала				
6	Великосорочинська сільська	8	6	-	2	-
7	Гадяцька міська	23	4	5	9	5
8	Глобинська міська	34	8	3	22	1
9	Гоголівська селищна	5	1	3	1	-
10	Горішньоплавнівська міська	21	14	5	2	-
11	Градизька селищна	10	-	1	-	9
12	Гребінківська міська	27	5	1	16	5
13	Диканська селищна	19	13	1	4	1
14	Драбинівська сільська	6	3	-	2	1
15	Заводська міська	8	3	2	2	1
16	Зіньківська міська	47	33	-	14	-
17	Кам'янопотоківська сільська	5	4	-	1	-

18	Карлівська міська	14	14	-	-	-
19	Кобеляцька міська	39	17	4	5	13
20	Козельщинська селищна	15	5	2	8	-
21	Коломацька сільська	6	4	-	1	1
22	Комишнянська селищна	не звітувала				
23	Котелевська селищна	14	5	3	1	5
24	Краснолуцька сільська	8	7	1	-	-
25	Кременчуцька міська	48	46	-	2	-
26	Ланнівська сільська	не звітувала				
27	Лохвицька міська	28	4	13	3	8
28	Лубенська міська	46	33	3	9	1
29	Лютенська сільська	не звітувала				
30	Мартинівська сільська	не звітувала				
31	Мачухівська сільська	8	5	-	2	1
32	Машівська селищна	19	12	-	5	2
33	Миргородська міська	20+6	20+6	-	-	-
34	Михайлівська сільська	9	2	2	3	2
35	Нехворощанська сільська	6	1	2	3	-
36	Новогалящинська селищна	3	-	1	2	-
37	Новооржицька селищна	14	4	2	7	1
38	Новосанжарська селищна	26	16	2	6	2
39	Новоселівська сільська	не звітувала				
40	Оболонська сільська	16	3	-	9	4
41	Омельницька сільська	9	2	2	2	3
42	Опішнянська селищна	не звітувала				
43	Оржицька селищна	24	6	3	14	1
44	Петрівсько-Роменська сільська	7	4	1	-	2
45	Пирятинська міська	35	13	11	5	6
46	Піщанська сільська	12	11	1	-	-
47	Полтавська міська	85	85	-	-	-
48	Пришибська сільська	не звітувала				
49	Решетилівська міська	34	16	4	14	-
50	Ромоданівська селищна	4	1	2	-	1
51	Семенівська селищна	33	6	4	20	3
52	Сенчанська сільська	10	2	1	2	5
53	Сергіївська сільська	3	3	-	-	-
54	Скороходівська селищна	8	2	-	3	3
55	Терешківська сільська	11	7	4	-	-
56	Хорольська міська	45	22	7	10	6
57	Чорнухинська селищна	22	6	-	15	1
58	Чутівська селищна	17	8	-	5	4
59	Шишацька селищна	23	4	2	15	2
60	Щербанівська сільська	4	4	-	-	-
УСЬОГО:		973	510	101	258	104

Як видно із даних таблиці, в області є лише декілька ТГ, влада яких змогла забезпечити усім працівникам бібліотек повну ставку заробітної

плати: Карлівська міська ТГ (14 працівників), Миргородська міська ТГ (26 працівників), Полтавська міська ТГ (85 працівників), а також дві сільські громади – Сергіївська сільська ТГ (3 працівники) і Щербанівська сільська ТГ (4 працівники).

Натомість у двох громадах – Новогалещинській сільській та Градизькій селищній – немає жодного бібліотечного працівника на повну ставку.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2009 р. № 1073 «Про підвищення заробітної плати працівникам бібліотек» (із змінами та доповненнями) усі бібліотечні працівники мають отримувати **надбавку до посадового окладу за особливі умови роботи**; її конкретний розмір визначає керівництво у межах від 1% до 50%. Але дані річної звітності бібліотек показують, що у декількох територіальних громадах області цю надбавку бібліотекарям взагалі не нараховують і не виплачують (Гоголівська ТГ, Драбинівська ТГ, Нехворощанська ТГ, Новогалещинська ТГ, Омельницька ТГ), що є порушенням законодавства з оплати праці.

У **найменшому розмірі (1%)** цю надбавку отримують в області лише працівники публічної бібліотеки Великобагачанської селищної ради. У **максимальному ж 50%-му** розмірі цю надбавку отримують бібліотечні працівники семи громад: Білоцерківської ТГ, Горішньоплавнівської ТГ, Градизької ТГ, Заводської ТГ, Котелевської ТГ, Лохвицької ТГ, Полтавської ТГ. У деяких громадах максимальний розмір надбавки є лише у керівників бібліотек, працівники ж отримують її у меншому розмірі. Загалом у публічних бібліотеках ТГ області розмір надбавки за особливі умови роботи коливається у **межах 10% - 30%** від посадового окладу.

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ТГ БЛАСТІ ОБЛАСНОЮ БІБЛІОТЕКОЮ ДЛЯ ЮНАЦТВА ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

Стабільною та ефективною формою методичної допомоги бібліотекам області завжди були виїзди до них провідних фахівців ПОБЮ ім. Олесь Гончара, під час яких аналізувався стан бібліотечного обслуговування населення міст та сіл регіону, відбувалось спілкування із спеціалістами на місцях, надавалась консультативна, методична і практична допомога.

У звітному році виїзди обласних бібліотек для здійснення комплексного експертно-діагностичного аналізу роботи бібліотек області не здійснювалися із-за пандемії коронавірусу. Але було здійснено **сім тематичних виїздів** фахівцями ПОБЮ ім. Олесь Гончара з метою надання методичної та практичної допомоги з бібліотечно-бібліографічного обслуговування юнацтва та молоді у бібліотеки **Пирятинської, Миргородської, Лохвицької міських ТГ, Машівської, Шишацької, Новосанжарської, Чутівської селищних ТГ.**

Робота в умовах карантину окреслила загальні виклики, які постали перед бібліотеками області. Серед них – труднощі більшості бібліотек (особливо сільських) стати частиною «цифрового життя»; відсутність у деяких бібліотекарів розуміння, що саме може дати спільноті бібліотека в умовах фізичного дистанціювання. Тому з ініціативи ПОБЮ ім. Олесь Гончара та за підтримки Департаменту культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації у листопаді звітнього року був проведений **обласний семінар-тренінг онлайн для працівників публічних бібліотек області «Роль сучасної бібліотеки у формуванні медійної культури молоді».**

До семінару-тренінгу на платформі ZOOM долучилися більше 100 бібліотекарів територіальних громад області, які працюють з юнацтвом та молоддю і бажають розвиватися далі у своїй професії. Адже саме під час карантину бібліотекарі усвідомили поняття «*віддалений користувач*» та шляхи задоволення його інформаційних потреб дистанційно. Примітно, що даний семінар-тренінг був організований бібліотекою в межах проведення Всеукраїнського місяця цифрової грамотності і тематично з ним пов'язаний.

Програма навчального заходу була досить насиченою. Поділилися власним досвідом та розкрили свої професійні лайфхаки провідні фахівці бібліотеки за такими темами: «Використання медійної продукції в роботі бібліотеки», «Про секрети бібліотечного СММ», «Онлайн сервіси: практичний рецепт від сектору краєзнавства», «Флешмоби та підкасти в роботі бібліотекарів», «Сервіс Genially як інструмент для створення бібліотечної реклами книг», «Бібліотека як майданчик для творчості молоді: інноваційні проекти та обласні конкурси», «Вебсайти публічних бібліотек області: зауваження до контенту та поради щодо інформаційного наповнення», а також

для учасників був проведений тренінг «Як зміцнити свій інформаційний імунітет».

Ознайомили учасників заходу зі своїми напрацюваннями у сфері медіа й колеги з КЗК «Кременчуцька міська публічна бібліотека» у своєму виступі на тему: «Соціальні мережі бібліотеки як ефективний засіб взаємодії з користувачами юнацького віку». Працівники публічних бібліотек області, що долучилися до заходу, отримали дієві поради й рекомендації і кожен знайшов нові цікаві ідеї для створення сучасного бібліотечного продукту для роботи з юнацтвом та молоддю.

Професійне спілкування онлайн набуває дедалі більшої популярності. Так, у липні 2021 року ПОБЮ ім. Олеся Гончара організувала **«Онлайн консультації для професійної адаптації»** (надання онлайн консультацій за задалегідь озвученими запитаннями для працівників однієї з публічних бібліотек області). Цікавою, змістовною та невимушеною була зустріч фахівців Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олеся Гончара та **Пирятинської публічної бібліотеки**. Мова йшла про постійне вдосконалення діяльності книгозбірень відповідно до потреб молоді та запровадження нових актуальних сервісів, розширення партнерських зв'язків, реалізацію різноманітних бібліотечних проєктів. Колеги з Пирятинської публічної бібліотеки отримали змістовні рекомендації стосовно організації соціокультурної діяльності, роботи з фондами, вдосконаленню ДБА краєзнавчої тематики та дотримання стандартів в документально-інформаційній, бібліотечній справі.

Надає професійні консультації обласна бібліотека для юнацтва й на **блозі науково-методичного відділу «Бібліопрофі»**, розміщеному на вебсайті ПОБЮ ім. Олеся Гончара. За звітний період там викладено 5 матеріалів у рубрику «Бібліоновини», 2 матеріали в «Кейси для натхнення і мотивації», 6 матеріалів в рубрику «Поради, рекомендації, консультації», 2 матеріали в рубрику «Нормативно-правові та регламентуючі документи», 1 – у рубрику «Відео». Кількість переглядів за звітний рік – 397.

У ПОБЮ ім. Олеся Гончара вже стало традицією щороку за підтримки Департаменту культури і туризму Полтавської облдержадміністрації проводити декілька обласних конкурсів різноманітної тематики (як серед користувачів юнацького віку, так і серед працівників бібліотек області, які їх обслуговують). У звітному році були проведені два конкурси, а саме:

Обласний конкурс серед молодих авторів – користувачів міських, селищних, сільських публічних бібліотек територіальних громад області «Собори душ своїх бережіть», що проводився з метою виявлення та підтримки талановитої молоді Полтавщини, сприяння її самореалізації і розвитку творчих здібностей, популяризації української мови, активного залучення творчої молоді до соціально значимої діяльності і розвитку її інтелектуального потенціалу.

На II етап були представлені 46 робіт молодих користувачів бібліотек області, які продемонстрували свої творчі здібності, літературну майстерність, оригінальність і креативність при створенні власних поетичних та прозових творів. На підставі рішення журі конкурсу переможцями стали та були нагороджені грамотами та цінними подарунками 3 користувача у номінації «Поезія» (бібліотеки Кобеляцької, Пирятинської та Карлівської ТГ) і 3 користувача у номінації «Мала проза» (бібліотеки Семенівської, Зіньківської та Лубенської ТГ).

Обласний конкурс на кращий вебсайт бібліотек області з промоції читання серед бібліотек сільських, селищних, міських територіальних громад області з метою: активізації використання бібліотеками області інформаційних технологій, сприяння появі та удосконаленню вебсайтів публічних бібліотек, підвищення рівня обслуговування віддалених користувачів.

На II етап були представлені 20 вебсайтів бібліотек сільських, селищних, міських територіальних громад області, які надіслали заявки на участь в конкурсі і відповідають його меті, завданням та критеріям оцінювання. На підставі рішення журі конкурсу переможцями стали і були нагороджені грамотами та цінними подарунками колективи Пирятинської публічної бібліотеки, Кременчуцької міської публічної бібліотеки, Полтавської міської централізованої бібліотечної системи, Гадяцької публічної бібліотеки імені Лесі Українки, Публічної бібліотеки імені Г. С. Сковороди Чорнухинської селищної ради.

Дві публічні бібліотеки області – Комунальний заклад культури «Кременчуцька міська публічна бібліотека» та Центральна бібліотека Козельщинської селищної ради активно долучилися до участі в **проекті туристичного спрямування «Пізнай Полтавщину та її бібліотеки»**, що реалізовувався ПОБЮ ім. Олесея Гончара. Вони гідно представили учасникам проекту – працівникам Державної бібліотеки України для юнацтва та обласних бібліотек для юнацтва (молоді) з різних куточків України свої роботи й організовані бібліотечні простори, а також показали туристичні «родзинки» Кременчука та Козельщини.

Інформаційно-методичне забезпечення діяльності юнацьких структурних підрозділів бібліотек ТГ області та обслуговування юнацьких груп у бібліотеках здійснювалося за допомогою виданих у звітному році ПОБЮ ім. Олесея Гончара **методичних рекомендацій**:

- «Лесея Українка: світло імені та слави: методичні рекомендації до 150-річчя від дня народження»;
- «Майстер соціально-психологічної новели: методичні рекомендації до 150-річчя від дня народження Василя Стефаніка, українського письменника, громадського діяча»;
- «Меценат, підприємець, філантроп: методичні рекомендації до 100-річчя від дня народження Петра Яцика»;

Методично-бібліографічних матеріалів із серії «Титани, які зміцнюють націю»:

- «Його життя – вогонь і боротьба: методично-бібліографічні матеріали до 165-річчя від дня народження І. Франка»;
- «Святитель Петро Могила – подвижник православної віри»: інформаційно-методичні матеріали до 425-річчя від дня народження Петра Могили, українського політичного, церковного, освітнього діяча;

Інтелект-релізів із серії «Сучасні українські письменники»: - «Несподіваний і загадковий Андрій Любка. Випуск 32».

Щорічно працівниками науково-методичного відділу ПОБЮ ім. Олесея Гончара здійснюється **інформаційно-аналітичний огляд діяльності публічних бібліотек територіальних громад області** за підсумками року, метою якого є загальний аналіз справ юнацьких структурних підрозділів бібліотек області, виявлення тенденцій розвитку, а також висвітлення проблем та найбільш яскравих бібліотечних подій звітного періоду. Результатом цієї роботи стали:

- підготовлений **«Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек області з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді за 2020 рік»;**

- започаткована у звітному році серія щорічних аналітичних видань – **«Зволікати не можна, ділитися!»: бібліодайджест успішних практик з юнацтвом та молоддю публічних бібліотек Полтавської області у 2020 році».**

Бібліотеки ТГ області активно долучилися до проведення **Всеукраїнського соціологічного дослідження «Сучасна молодь у стилі української незалежності»** (до 30-річчя Незалежності України) та **Всеукраїнського соціологічного опитування молоді в бібліотеках області «Леся Українка – неосяжність особистості»** (до 150-річчя від дня народження), ініційованих Державною бібліотекою України для юнацтва. Загалом в соціологічному дослідженні шляхом анкетування взяли участь 50 респондентів, а в опитуванні – 2924 респондента. Результати цих соціологічних дослідження та опитування, їх аналіз та підсумки розміщені на вебсайті ПОБЮ ім. Олесея Гончара.

БІБЛІОТЕКИ ГРОМАД В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Презентуючи себе на ринку інформаційних послуг публічні бібліотеки області представлені в Інтернет-просторі вебсайтами, блогами та сторінками в різних соцмережах.

Так, протягом 2021 року **20 бібліотек у 19 ТГ області** мали свої **власні вебсайти** (у Миргородській ТГ – 2 бібліотеки); ще **20 бібліотек вели свої**

блоги. Практично усі бібліотеки мають **сторінки у соцмережах**, але проблема полягає у тому, що багато з цих сторінок не є сторінками власне бібліотек, а є персональними сторінками бібліотекарів, де викладається інформація про роботу бібліотек. Особливо це притаманно сільським бібліотекам та сільським бібліотекам-філіям публічних бібліотек.

Бібліотеки 12-ти ТГ області представлені в Інтернеті **одночасно і вебсайтами, і блогами, і сторінками у соцмережах.** Це ті ТГ області, адміністративними центрами яких є районні центри в минулому, де була добре налагоджена робота ЦРБ: Гадяцька, Горішньоплавнівська, Диканська, Зіньківська, Кременчуцька, Лубенська, Миргородська, Новосанжарська, Полтавська, Решетилівська, Семенівська, Хорольська.

Для популяризації своєї діяльності протягом звітного року книгозбірні області продовжували використовувати контенти соціальних мереж: **Facebook, Instagram, Google+,** відеохостингу **YouTube,** сервіси інтерактивних публікацій, презентацій **Calameo, Genial.ly** та платформи для проведення медіа-занять **ZOOM, Skype, BigBlueButton.**

НАЙПОМІТНІШІ БІБЛІОТЕЧНІ АКТИВНОСТІ ЗА УЧАСТІ ЮНАЦТВА ТА МОЛОДІ

З метою всебічного патріотичного виховання молоді **Публічна бібліотека ім. Г. С. Сковороди Лохвицької ТГ** співпрацює з громадською організацією «Лохвиччина offline». Ця громадська організація розробила **проект Міський молодіжний квест «Велика гра»** і подає його на конкурс проектів, оголошений Департаментом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Полтавської ОДА, для виконання (реалізації) яких надаватиметься фінансова підтримка за рахунок коштів обласного бюджету в 2022 році. Спільно з ГО бібліотека зможе запропонувати інтерактивну освітню програму для молоді та зацікавить можливостями бібліотеки.

Правову годину «Молодь: уроки права, уроки життя» організувала для своїх молодих користувачів **Дитячо-юнацька бібліотека Миргородської**

міської ради (Миргородська ТГ), адже знання законів потрібні не тільки тим, для кого юриспруденція стала професією, але й молоді, яка в силу своєї недосвідченості, правової неграмотності, потрапляє в пастку. Тому, саме у День юриста Дитячо-юнацька бібліотека запросила учнів Миргородського ПТУ-44 на бібліотечно-правовий захід.

А до 30-річчя Незалежності України цією ж бібліотекою для

учнівської молоді був проведений **національно-патріотичний квест «Щоб у серці жила Батьківщина»**, де учасники виконували різні завдання, пов'язані з історією й сьогоденням України.

У День пам'яті Героїв Крут бібліотекарі **Шишацької ТГ** організували **відеопрезентацію книги «Герої Крут і Полтавщина»**. Протягом усього навчального дня у вестибюлі Шишацького обласного ліцею-інтернату на екрані демонструвалася презентація книги. До 103-ї річниці пам'яті Героїв Крут для юнацтва **Рясківською СБ Михайлівської ТГ** були запропоновані аж **дві прем'єри**: кінороману «Крути 1918» К. Тур-Коновалова та прем'єру фільму-екшн режисера О. Шаперова за сценарієм цієї книги. Захід дав можливість молоді висловити свої враження від почутого і побаченого та зрозуміти, що хоча в масштабах всесвітньої історії бій був зовсім невеликий і не є зразком військового мистецтва, але є величним символом нескореного духу нації.

У рамках **акції «Молодь читає» у Левко-Ромоданівській СБ Ромоданівської ТГ** був організований **книжковий фуршет «Бібліогурманство – апетитне чаювання»**. Молоді користувачі бібліотеки могли вибрати собі книгу до душі, поспілкуватися за горнятком запашного чаю з солодощами.

А **КЗ «Оболонська центральна бібліотека» Оболонської ТГ** взяла участь у **Мистецькому проєкті**, оголошеному Міністерством культури та інформаційної політики України: **«Леся Українка: 150 імен»**, презентуючи на флешмоб вірш Лесі Українки «Давня весна» у виконанні активної читачки бібліотеки.

До Міжнародного дня людей з інвалідністю у Руденківській сільській бібліотеці-філії **Новосанжарської ТГ** відбулася зустріч з Лакатош Ярославою **«Сильні духом, вам присвячується»**. Це – молода дівчина, яка підірвалася на гранаті, в мирному селі за сотні кілометрів від війни... Ярославі лікарі ампутували обидві нижні кінцівки. У серпні 2016 року вона отримала протези і почала наново вчитися ходити та проходити реабілітацію. Згодом дівчина почала займатися спортом. І вже навесні 2017 року Ярослава спробувала себе в параолімпійському волейболі, а восени цього ж року виступила у складі жіночої параолімпійської збірної з волейболу на Чемпіонаті Європи в Хорватії. Дівчина постійно тренується, їздить на змагання та виборює перемоги для України. Її нестримна енергія, непокора та незламність духу є прикладом для наслідування для багатьох молодих

людей.

З нагоди річниці від дня народження Тараса Шевченка в Інтернет-центрі

Тарас Шевченко і музика

Диканської публічної бібліотеки Диканської ТГ відбулася музична година «Шевченко і музика». На захід запросили учнів 9-А класу ОЗ Диканського НВК імені М. В. Гоголя. Ведуча-бібліотекар розповіла

присутнім про композиторів, які звертались до творчості Т. Шевченка. Це – М. Лисенко, К. Стеценко, А. Заремба, П. Чайковський, М. Мусоргський, С. Рахманінов, Л. Косенко, Л. Ревуцький, Б. Лятошинський, Г. Майборода та багато інших. Присутні мали змогу прослухати твори поета у різному виконанні та переглянули мультфільми «Садок вишневий коло хати» і «Як Тарас Шевченко став зіркою» (3-я серія «Книги-мандрівки. Україна»). На закінчення заходу прозвучав «Заповіт» Т. Г. Шевченка, якому судилося стати безсмертною піснею.

Вулична арт-акція із розмальовування лавок біля Заводської публічної бібліотеки (Заводська ТГ) проводиться уже не вперше і була присвячена 150-річчю від дня народження українських письменників Лесі Українки та Василя Стефаника. Старшокласники та студенти коледжу - користувачі бібліотеки прикрасили лавки цитатами письменників-ювілярів та українським орнаментом, які самі ж і підбирали.

До Міжнародного дня чаю бібліотекарі Петрівсько-Роменської ТГ організували бібліоचाювання «Зігріє тіло чай, а душу книга» та музичний дощик «Мовою музики говорить увесь світ».

У межах проведення соціокультурних заходів у міському парку «Перемога» фахівці КЗ «Гадяцька публічна бібліотека імені Лесі Українки» (Гадяцька ТГ) до відзначення Дня молоді України провели літературне паті «Хочеш досягти більшого – читай». Учасники брали участь в конкурсах і фотографувалися у популярній серед молоді бібліотечній фотозоні.

Градиська бібліотека для дорослих Градиської ТГ брала активну участь у

літньому освітньо-патріотичному таборі «Молодіжна патріотична платформа», який проходив на базі СОК «Супутник» 19-22 серпня 2021 року. 100 представників активної молоді селища Градизьк провели насичені 3 дні, зібравшись в одному місці, щоб обговорити актуальні проблеми сучасності та своє бачення спільного майбутнього.

У Публічній бібліотеці імені Володимира Малика, що в Лубенській ТГ, відбувся урочистий захід «Культура Польщі» з нагоди відзначення Національного Свята Незалежності Польщі – Narodowe Święto Niepodległości. З повідомленням про нашу західну сусідку та її культуру, польсько-українські відносини виступили бібліотекарі. Відеопривітання мешканцям Скерневіце, місту-побратиму Лубен, підготував польський культурно-освітній центр міста Лубни, очільником якого є викладачка польської мови. А далі захід продовжила концертна програма, яка зачарували присутніх улюбленими українськими, польськими піснями та цікавою легендою про утворення Польщі.

Силами полтавських бібліотечних активістів і волонтерів проведені роботи по відновленню муралу на фасаді бібліотеки-філіалі №1 Полтавської міської ЦБС, ініціаторами якого було молодіжне творче об'єднання «Скринька спогадів».

Бібліотека знаходиться в старому будинку. Колись тут була розташована середня школа, перукарня, ошадкаса, швейна майстерня та багато інших закладів. А зараз на другому поверсі – бібліотека-філіал № 1 міської ЦБС. Спонсори та небайдужі допомогли зібрати кошти на фарбу. А художники та їхні юні помічники втілили задумане у життя.

КЗК «Кременчуцька міська публічна бібліотека» Кременчуцької ТГ організувала Місток молодіжної активності, який включав в себе цикл зустрічей «Модний ранч зі стилістом». Спікером зустрічей став Юрій Прокопчук, дипломований стиліст. А бібліотекарі під час цих зустрічей подавали корисну інформацію для усіх модниць.

Учасниці модного ранчу дізнавалися про актуальність речей, організацію гардеробу, а потім

розділившись на команди, переходили до практичних занять за завданням стиліста: одна команда здійснювала підбір сукні для обраної моделі, а інша група довершувала образ аксесуарами.

На інших заняттях розглядали теми білої сорочки в жіночому гардеробі та отримали поради від візажиста і косметолога.

ЮНАЦЬКІ КЛУБИ ЗА ІНТЕРЕСАМИ

Важливим засобом для спілкування, підвищення соціальної активності, розширення запитів, потреб залишаються **юнацькі клуби та об'єднання за інтересами**, які дають користувачам можливість для спілкування, сприяють всебічному й гармонійному розвитку особистості, а бібліотечним працівникам надають можливість залучити до систематичного читання молоде населення місцевих громад відповідно до їх інтересів та захоплень.

У публічних бібліотеках ТГ області у 2021 році функціонували **75 юнацьких клубів та об'єднань** різного спрямування (у **28-ми ТГ області**), Мета діяльності клубів: виховання у молоді любові до книги та читання, інтересу до різних сфер життя суспільства, розвитку творчих здібностей та змістовного дозвілля.

Найбільше юнацьких клубів є в бібліотеках Миргородської міської ТГ (10 клубів) та Гребінківської міської ТГ (6 клубів). **Жодного** юнацького клубу за інтересами немає у бібліотеках 22 ТГ області.

Тематичні напрямки юнацьких клубів: художньо-мистецькі та творчої майстерності – 14, народознавчі – 11; літературні та літературно-мистецькі – 11, краєзнавчі – 10, правові – 8, пізнавальні – 5, морально-етичні – 3, патріотичні – 3, екологічні – 3, театральні – 2, дозвілєві – 2, психологічні – 1, профорієнтаційні – 1, комп'ютерні – 1.

ЮНАЦЬКІ КЛУБИ ЗА ІНТЕРЕСАМИ, що діяли у 2021 році у бібліотеках ТГ області (без 10 ТГ, які не звітували)

<i>№ з/п</i>	<i>Назва ТГ</i>	<i>Назва клубу</i>	<i>Тематика діяльності</i>
1.	Великобагачанська	«Обереги»	народознавчий
2.	Великосорочинська	«Оберіг»	краєзнавчий
3.	Гадяцька	«Берегиня»	народознавчий
4.	Горішньоплавнівська	«Мрія» «Слово»	орігамі літературний
5.	Гребінківська	«Краєзнавець» «Гармонія» «Оберіг» «Веселка»	краєзнавчий художньо-мистецьк. народознавчий художньо-мистецьк.

		«Аматор» «Юні художники»	художньо-мистецьк. естетичний
6.	Диканська	«Територія закону» «Weekend»	правознавчий пізнавальний
7.	Заводська	«Скарби душі»	літерат.-мистецький
8.	Зіньківська	«Феміда» «Оберіг» «У світі прекрасного» «Господарочка» «Господарочка»	правознавчий народознавчий художньо-мистецьк. творчої майстернос. творчої майстернос.
9.	Карлівська	«Джерело» «Діалог»	літературний правовий
10.	Кобеляцька	«Дивоцвіт» «Феміда»	Літературно- мистецький правознавчий
11.	Котелевська	«Котелевка» «Душі криниця» «Порадниця»	краєзнавчий літерат.-мистецький пізнавальний
12.	Кременчуцька	«Гармонія»	екологічний
13.	Лохвицька	«Україночка» «В колі друзів»	морально-етичний народознавчий
14.	Лубенська	«Посмішка»	театральний
15.	Машівська	«Чомучка» «Юні українці» «Юність» «Юний правознавець»	пізнавальний патріотичний профорієнтаційний правознавчий
16.	Миргородська	«Очумілі ручки» «Дивокрай» «Єрківчанка» «Правознавець» «Слобідські посиденьки» «Умілі рученята» «На чатах духовності» «За покликом душі» «Красою душу звеселю» «Lege artis. За правилами мистецтва»	творчої майстернос. краєзнавчий народознавчий правознавчий народознавчий творчої майстернос. духовної свідомості народознавчий творчої майстерності літературно- мистецький
17.	Михайлівська	<i>Інформація про назви 5</i>	патріотичний патріотичний

		<i>клубів не надавалася</i>	літерат.-мистецький літерат.-мистецький літерат.-мистецький
18.	Новогалещинська	«Калинонька» «Джерельце» «Мандрівник»	народознавчий народознавчий істор.-краєзнавчий
19.	Новосанжарська	«Бібліотечний серпантин» «На крок попереду»	творчої майстерності правознавчий
20.	Омельницька	«Водограй» «Умілі ручки»	ляльковий театр творчої майстернос.
21.	Піщанська	«Вишиванка» «Краєзнавці» «Комп'ютерна академія»	творчої майстернос. краєзнавчий комп'ютерний
22.	Решетилівська	«Ровесник» <i>Інформація про назви інших клубів не надавалася</i>	морально-етичний психологічний краєзнавчий дозвіллевий
23.	Семенівська	«Юні екологи» «Джерело»	екологічний краєзнавчий
24.	Сенчанська	«Первоцвіт»	еколого-природнич.
25.	Хорольська	«Гармонія»	пізнавальний
26.	Чорнухинська	«Клас»	літерат.-мистецький
27.	Чутівська	«Берегиня» «Чисті джерела» «Аргумент» «Душі криниця» «Юні друзі бібліотеки»	народознавчий краєзнавчий правознавчий краєзнавчий літературний
28.	Шишацька	«Однокласник»	Пізнавальний

МЕТОДИЧНА РОБОТА БІБЛІОТЕК ОБЛАСТІ

Незважаючи на величезну кількість публічних бібліотек області, де після реорганізації у структурі та штатному розписі не передбачені методичні структурні підрозділи та посади методистів, головні бібліотеки та умовно головні бібліотеки ТГ продовжують здійснювати методичний вплив на свої філії та інші бібліотеки ТГ і надають їм методичну допомогу у межах своїх можливостей.

Однією з форм методичної роботи є організація підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, зокрема проведення для них **навчальних семінарів**. Завдяки професійному навчанню працівники книгозбірень набувають якостей

сучасного фахівця, оволодівають новими знаннями, які потім використовують у своїй діяльності. Так 21 травня 2021 року для бібліотечних працівників бібліотек виконавчого комітету **Великобагачанської селищної ради** було проведено **семінар онлайн на тему «Креативність як необхідний принцип роботи сучасного бібліотекаря»**. Дедалі частіше в бібліотечній діяльності вживаються поняття «інноваційність», нестандартність, креативність. Тому не випадково предметом уваги на семінарі було навчання бібліотекарів

креативному мисленню та втіленню інноваційних ідей в роботу книгозбірень. А 8 жовтня 2021 року на базі Центральної публічної бібліотеки для працівників бібліотек виконавчого комітету Великобагачанської селищної ради було проведено **семінар на**

темю «Бібліотека на допомогу формуванню та популяризації правових знань для різних категорій користувачів».

З метою підвищення професійної компетентності бібліотечних працівників Зіньківської ТГ проведено **семінар «Інноваційний пошук – основа розвитку бібліотеки»** та дві наради **«Публічна бібліотека в реаліях сьогодення»** і **«Книжковий світ – то особливий світ»** (До Всеукраїнського дня бібліотек). А для новоприйнятих працівників Власівської, Тарасівської, Соколовщинської сільських бібліотек-філій та відділу обслуговування дітей Зіньківської публічної бібліотеки проведені **практикуми-стажування** щодо ведення обліку та оформлення облікової документації в бібліотеці, розстановки бібліотечного фонду згідно з таблицями УДК.

З метою вдосконалення фахової майстерності бібліотечних працівників **Машівської ТГ** був проведений **семінар-тренінг «ЕСМАР: електронна звітність сільських бібліотек»**, та два **семінари «Бібліотечно-інформаційні послуги: їх роль у забезпеченні потреб місцевої громади»**, **«Читання української книги, популяризація української літератури: традиції та інновації»**.

Активну методичну роботу з бібліотекарями проводять й у **Чутівській ТГ**. Так, протягом 2021 року Чутівська центральна бібліотека організувала й провела декілька **практичних занять** з літературного краєзнавства, організації онлайн-виставки, використання фонду при проведенні соціокультурних заходів. А в межах **Дня спеціаліста** для працівників бібліотек громади організували **урок фахівця «Використання соціальних мереж для реклами послуг бібліотеки»**, **годину взаємних порад «Ресурси і послуги публічної бібліотеки**

в роботі з громадою», годину професійного спілкування **«Організація обслуговування з використанням новітніх інформаційних технологій».**

На базі Глобинської бібліотеки-філії №1 КЗ **«Публічна бібліотека Глобинської міської ТГ»** у звітному році відбувся семінар **«Бібліотека в об'єднаній територіальній громаді»**, а також проведений практикум **«Робота з книжковим фондом в бібліотеках Глобинської ТГ»** та стажування для новопризначеного працівника Куп'єватівської БФ.

На допомогу професійному зростанню бібліотечних кадрів Горішньоплавнівської ТГ проведені три семінари: **«Виклики і можливості дистанційної роботи бібліотек в умовах карантину»**, **«Діджиталізація бібліотечних послуг. Віртуальні книжкові виставки»**, **«Основні напрями діяльності бібліотек ЦБС у 2022 р.»**.

Для фахівців бібліотечної сфери Карлівської ТГ Публічною бібліотекою ім. А. Михайленка у звітний період були організовані ряд занять-практикумів: **«Законодавчі новації в професійній сфері»**; **«Онлайн сервіси для створення дизайну мультимедійного та інтерактивного контенту у бібліотеці»**; **«Покоління Z: психологічні особливості читача»**; **«Бібліотека – мій простір: сучасні форми роботи з молоддю»**; **«Тенденції 2022 року. Публічні бібліотеки: ефективність та напрямки діяльності»**.

Відзначилася методичною активністю у звітному році і Кременчуцька міська публічна бібліотека, яка організувала для бібліотечних фахівців круглий стіл **«Нові формати бібліотечного сервісу»**, подіум-дискусію **«Бібліотечний маркетинг в соціокультурному просторі»** та три заняття **Школи успішного і компетентного фахівця**.

Суттєву користь з методичної точки зору приносять й **безпосередні виїзди фахівців публічних бібліотек до окремих книгозбірень ТГ** з метою надання допомоги й консультацій на місцях. Так, у **Великобагачанській ТГ** у 2021 році було здійснено виїзди до Байрацької СБФ з метою надання методичної допомоги щодо організації роботи бібліотеки новопризначеному працівникові; до Бутовололинської, Балюківської, Кротівщинської та Якимівської СБФ з метою обстеження їх матеріально-технічного стану. А у **Машівській ТГ** були здійснені 3 комплексних обстеження Базилівщинської, Сахнівщинської та Селещинської СБФ №1. Методичні рекомендації відображаються в **«Картотеці зауважень по СБФ»**, **«Методичних порадах бібліотекарям»**.

У 2021 році спеціалістами **Публічної бібліотеки ім. Д. Гурамівшілі Миргородської міської ради** здійснено 12 виїздів до бібліотек громади з метою надання методичної та практичної допомоги: (оцінка фонду, списання застарілої літератури, розміщення наочних форм роботи в бібліотеці, ведення сумарних книг). Також було здійснено обстеження роботи з дітьми (Єрківська сільська бібліотека). Був проведений огляд приміщення у **Зубівській сільській бібліотеці** з метою покращення умов праці та виїзди в **Зубівську, Біликівську,**

Хомуцьку бібліотеки з метою підготовки до інвентаризації та оформлення документів.

БІБЛІОТЕКИ У ЗМІ

Діяльність публічних бібліотек ТГ області у 2021 році активно висвітлювалася у засобах масової інформації, як друкованих, так і в електронних, на радіо та телебаченні. За звітний період у ЗМІ було розміщено **1470 матеріалів**, пов'язаних із роботою бібліотек.

Найбільше матеріалів у ЗМІ за минулий рік стосується роботи бібліотек Полтавської міської ТГ (867) та Кременчуцької міської ТГ (124). Велика частина цих публікацій – це матеріали в електронних ЗМІ. Досить велику кількість матеріалів у друкованих ЗМІ (газетах) мають бібліотеки Чорнухинської ТГ (46), Лубенської ТГ (37), Решетилівської ТГ (34), Зіньківської ТГ (33). Варто відзначити, що роботу бібліотек деяких невеликих сільських ТГ теж активно висвітлюють в ЗМІ: Сенчанська сільська ТГ (24 матеріали), Михайлівська сільська ТГ (23 дописи). За даними звітів робота бібліотек 10-ти ТГ області у звітному році **жодного разу не висвітлювалася** у ЗМІ.

Стосовно **тематики «бібліотечних» матеріалів** у ЗМІ за звітний період, то вони присвячені відзначенню у книгозбірнях святкових календарних дат, неофіційних (незвичних) свят, які полюбляє молодь, презентаціям книг (особливо краєзнавчих), оглядам літератури із фондів бібліотек за різними жанрами, виставковим заходам, долученню до святкування 150-річчя від дня народження Лесі Українки та Шевченківських днів, засіданням літературно-мистецьких об'єднань при бібліотеках, новим послугам для користувачів, зокрема, комп'ютерним курсам, конкурсам, у яких брали участь бібліотеки та їх користувачі. Багато статей присвячені також поповненню бібліотечних фондів книгами, отриманими від Українського інституту книги, а також реорганізації бібліотек області у зв'язку з адміністративно-територіальною реформою.

Відзначимо деякі **друковані матеріали** про роботу бібліотек, в т.ч. з юнацтвом, опубліковані у місцевих газетах у звітному році.

1. Мусієнко М. Вони особливі... / М. Мусієнко // Життя і слово. – 2021. – 16 квіт. (№ 31-32). – С. 2.

Завідувачка Карлівської бібліотеки для дітей у статті розповіла про те, як їх бібліотека разом із старшокласниками Карлівського ліцею №4 та інклюзивно-ресурсним центром долучилися до акції «Стань особливим – підтримай особливих», приуроченої до Всесвітнього дня розповсюдження інформації про проблеми аутизму (2 квітня). Символом цього дня вважають блакитний колір. Тож на знак підтримки людей з аутизмом учасники акції роздавали на вулиці мешканцям міста кульки блакитного кольору та

інформаційні листівки, закликаючи активно підтримувати особливих «людей дощу» та долучатися до таких акцій.

2. У бібліотеці виставка «Прасці – 385 років» // Колос. – 2021. – 18 лют. – С. 3.

Стаття присвячена неординарній події у Кобеляцькій публічній бібліотеці – до дня народження праски (10 лютого) тут оформили тематичну виставку «Прасці – 385 років». Саме 10 лютого 1636 року з'явилася перша письмова згадка про цю необхідну у побуті річ. Працівники абонементу бібліотеки представили колекцію прасок 18 століття, які вони самі й зібрали від своїх краян. Відвідувачі книгозбірні з цікавістю розглядали представлену колекцію старовинних прасок, а бібліотекарі розповідали про них цікаві історії. Особливо багато вражень було у підлітків, які подібних прасок взагалі не бачили.

3. Свято Масляної вдалося на славу // Колос. – 2021. – 18 берез. – С. 2.

Стаття розповідає про організоване Кобеляцькою публічною бібліотекою спільно зі школою Свято Масляної для восьмикласників Кобеляцької ЗОШ № 3. На народознавчу годину «Масляною хвалилися, млинців об'їлися» бібліотекарі прийшли з варениками, млинцями та повним кошиком атрибутів для різних конкурсів та забав. Підлітки брали участь у вікторині «Смакота», присвяченій стравам, які готували протягом Масляного тижня, та конкурсі «Найкраща господиня», де дівчата крутили млинці різних форм. Найбільше сміху у глядачів викликав конкурс «Одягнуся на гостину», де учні один одному повинні правильно одягнути український костюм та гра «Колодки», коли хлопці мали відкупитися від прив'язаних до їхніх ніг колодок. Кульмінацією свята стало «спалювання» опудала Марі. Завершилося дійство поїданням смачних вареників та млинців.

4. Незвичайні свята – як мотивація відвідувати бібліотеку // Колос. – 2021. – 24 черв. – С. 7.

Стаття розповідає про започаткований Кобеляцькою публічною бібліотекою цикл заходів «Незвичайні свята». Святкування дивних, на перший погляд, свят має за мету залучити молодих жителів громади до бібліотеки та читання. І це бібліотекарям вдалося. Таких свят вони вже провели декілька і з кожним наступним святом його учасниками стає більша кількість молоді. Крім того, у соцмережах є велика кількість схвальних відгуків про відзначення у бібліотеці цих незвичайних свят. Книгозбірня разом із користувачами вже відсвяткували День кулькової ручки, День праски, День кульбаби, День бджоли, День ножиць, День сірника, День фарфору.

5. Душенко А. Рудий кіт Панько «розповів», як він другий рік працює бібліотекарем / А. Душенко // Кременчуцький ТелеграфЪ. – 2021. – 14 січ. (№ 2). – С. 25.

Газетний матеріал, що супроводжується 5-ма чудовими кольоровими «котячими» світлинами, знайомить читачів з рудим котом Паньком, який оселився у відділі абонементу Кременчуцької центральної міської бібліотеки. Розповідається про нелегку долю kota із притулку для тварин, про зміну господарів, про його життя на вулиці. Але доля Панька круто змінилася, коли його прихистили бібліотекарі. Тепер ситий рудий пухнастик працює в Кременчуцькій бібліотеці і штатним психотерапевтом, і піар-менеджером, і «зазивалою», і фотомоделлю.

Варто зазначити, що діяльність деяких бібліотек ТГ області висвітлювалася на сторінках не лише місцевої преси, а й у всеукраїнському фаховому виданні – **інформаційному віснику «Бібліосвіт»**, що видається Державною бібліотекою для юнацтва. У його **№ 4 за 2021 рік** розміщено статті про окремі аспекти діяльності бібліотек області:

- Лубенської ТГ (В. Сьомак, О. Чепур «Молодіжний дебатний центр у бібліотеці»);
- Кременчуцької ТГ (В. Старкова «Робота з користувачами засобами віддаленого спілкування під час карантину»);
- Новосанжарської ТГ (В. Потуремець «Бібліотека – інформаційний та культурний центр для сільської громади» про активну і різнопланову діяльність Забрідчанської СБФ Новосанжарської публічної бібліотеки);
- Гадяцької ТГ (Л. Огризько, Н. Фенько «Гадяцька публічна бібліотека», присвячена 160-річчю від заснування у Гадячі найстарішої бібліотеки України).

Активно співпрацюють деякі бібліотеки області і з **місцевими телеканалами та радіостанціями**. Так, **Полтавською міською ЦБС** у звітному році був укладений договір з ТОВ «Край – МЕДІА» на виготовлення телепроєкту «З перших уст». А на телеканалі «Центральний» вийшли телесюжети – репортажі про відкриття в ЦБ фотовиставки «Віталій Марків: фоторепортаж до річниці створення Національної гвардії України», про нагородження переможців конкурсу «Найкращий читач 2021 року». Про проєкт БФ №9 Полтавської ЦБС з популяризації читання можна дізнатися з інтерв'ю на Українському радіо «Лтава».

Продовжувалася у звітному році й тісна співпраця з телебаченням **бібліотек Кременчуцької міської ТГ**. Телеканал «Кременчук» висвітлював старт флешмобу Кременчуцької міської публічної бібліотеки до 150-річчя від дня народження Лесі Українки; читацький марафон у Всесвітній день читання вголос, вуличну книжкову виставку «Коко Шанель – законодавиця моди»; там

же вийшли «бібліотечні» сюжети «Кременчуцька майстриня створила ляльок-героїв твору «Лісова пісня» та «Бранч зі стилістом». На телеканалі «Кременчук» впродовж звітного року 6 випусків передачі «Літературний вояж» (читання віршів і прози про різні пори року, культуру, соціальні події у місті). На каналі «Візит» журналісти висвітлили письменницьке свято «Як святкували Всесвітній день письменника у бібліотеці». У юнацькому відділі (який ще тоді існував – прим. авт.) був знятий сюжет про відзначення Всесвітнього дня вишиванки.

Філія №1 Лубенська міська бібліотека ім. В. Леонтовича на лубенському місцевому радіо презентували 4 виступи: два огляди літератури та дві радіобесіди до ювілеїв письменників Любові Яновської і Олекси Максимейка.

НЕВИРІШЕНІ ПРОБЛЕМИ БІБЛІОТЕК

Враховуючи інформацію річних звітів, у роботі книгозбірень ТГ області продовжують існувати **серйозні проблеми**, які, на жаль, не вирішуються роками.

1. **Зменшення з року в рік кількості користувачів юнацького віку.** Демографічна ситуація в Україні погіршується, народжуваність зменшується, що тягне за собою й зменшення кількості юнацтва і молоді. Крім того, у звітному році закінчилася декількарічна адміністративно-територіальна реформа, завдяки якій реорганізовані публічні бібліотеки новостворених громад ще не встигли організувати належним чином роботу в нових умовах або взагалі були ліквідовані за рішенням сесій районних рад.

2. **Некомфортні умови бібліотечних приміщень**, які у досить великій кількості в області не опалюються в осінньо-зимовий період, а деякі навіть не мають освітлення. Приміщення не ремонтвані вже декілька десятків років, відсутні сучасні, багатофункціональні меблі.

3. Велика кількість бібліотек області **залишилась без передплати** періодичних видань на 2022 рік. Більшій половині бібліотек області влада не виділяє коштів **на закупівлю сучасних книг на оновлення бібліотечних фондів**, що унеможливорює повноцінне задоволення інформаційних запитів користувачів.

4. Майже половина усіх бібліотечних працівників області продовжує **працювати в режимі неповного робочого дня**, іноді навіть на 0,25 ставки. Такий режим роботи не дозволяє надавати якісні бібліотечні послуги у повному обсязі.

5. Проблеми у наданні **якісної методичної допомоги бібліотекам** новостворених ТГ. Якщо до реформи методисти були у штаті кожної районної ЦБС і від них кожна сільська бібліотека району могла отримати методичну допомогу з різних питань бібліотечної роботи, то зараз методистів у штаті публічних бібліотек мають далеко не в усіх ТГ області.

Проблеми в цих бібліотеках виникають у роботі з книжковими фондами (обробка, каталогізування, перехід на УДК), зборі статистичних даних, складанні звітності. На всі ці процеси органами місцевого самоврядування повинні укладатися договори, в яких би визначався розмір коштів, що будуть спрямовуватись кожною сільською, селищною радою на виконання публічною бібліотекою ТГ цих функцій, в т. ч. на придбання бібліотечної техніки, комп'ютерів. Вся діяльність бібліотечних закладів має спрямовуватись на підвищення їх іміджу. А це залежить від професіоналізму, компетентності, організаторських здібностей всіх бібліотечних працівників.

Факти, наведені вище, говорять про те, що в бібліотечній галузі області існує ще велика кількість проблем, вирішення яких залежить в значній мірі від центральних і місцевих органів влади.

Місія бібліотеки сьогодні – гармонізувати сучасне суспільство та на основі широкомасштабного використання інформації як стратегічного ресурсу, створити всі умови для самоосвіти, креативної діяльності молодих користувачів, стимулювати їх до постійного оновлення знань і розвитку творчого потенціалу.

Інформаційний бюлетень

Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек області з інформаційно-бібліотечного обслуговування юнацтва та молоді за 2021 рік

Автор-укладач: Леся Костенко

*Редактор
Комп'ютерний набір
Комп'ютерна верстка
Відповідальна за випуск*

*Наталія Фенько
Леся Костенко
Олексій Якубовський
Світлана Сичова*

Підписано до друку 21.04.2022. 32 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара
36039, м. Полтава, вул. Гончара, 25а
<http://libgonchar.org>
E-mail: pobugonchara@ukr.net